

Galesko herritarrak ere astindu ditu Eskoziak

Bihar Eskoziarik gabe Ingalaterraren aldamenean zer egingo duten hasi dira beren buruei galdezka Galeseko jende asko. Eskoziako erreferendumean baiezkoaren aldeko kanpaina egin duten abertzale galestarrek baliatu dute abagunea burujabetza berriro agenda politikoan sartu eta gaiotan beti uzkur agertzen diren herritarrengan eragiteko.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

Galestarrak ezetzaren alde egon dira Eskoziako erreferendumean: herritarren %21 zeuden eskoziarrek baiezkoa ematearen alde, %64 kontra eta gainerakoak zalantzan. Gales ez da Katalunia, dudarik gabe, ez Euskal Herria ere. Eskoziaren aldean hizkuntza propioa indartsu mantendu duen arren, aldarrikapen politikoetan oso atzetik doaz. Baina Eskoziako traganarruak hemen ere astindu ditu bazterrak.

Herritarren iritzia neurtzen duten erakundeek —estatuarena den Your Gov, Cardiffeko unibertsitatea...— erakutsi dute maiatzetik hona ugaritu egin direla Galesen bai Eskoziak eta bai Galeseko independentzia eskura dezaten alde daudenak. %10 ingurura mugatu izan den independentismoaren aldeko jarrera irailean %17raino handitu da.

Abertzale galestarrak pozik daude hilabeteotan ikusiarekin. *The Guardian*ek elkarrizketatu duen Angharad Tomos idazleak parte hartu du Eskoziako kanpaina. “Zoragarria izan da. Emakume taldeekin egon naiz, hitz egin dut gazte jendearekin, eztabaidak hor burutsu eta sortzaileak izan dira. Zerbait handia ari da gertatzen (...) Galesen denbora asko beharko da, 50 urteak paseak ditut baina agian independentzia ikusiko dut”.

Tomosek ezagutzen ditu Galesen burujabetasunaren aurkako argudioak: herrialde ahulegia dela bakarrik moldatzeko, Europarako txikiiegia, Ingalaterrarekin nahastuegia dagoela ekonomian bezala azpiegiturretan eta jendeak ez daukala independentzia goserik. “Baina pobreak gara ez baliabide naturalik ezaz baizik Westminsterre agintzen duelako gure gain eta gure kontra beti. Jende askok janari bankuetara jo behar izaten du, ez nuen sekula usteko horretaraino iritsiko ginenik. Hainbesteko langabezia dago, ezen gazte jendea etsi eta alde egiten ari den”.

Autogobernuaren eta burujabetzaren kontuak Galeseko herritarren solasetaraino eramanez dituzte Eskoziakoak eta bereziki eragin Plaid Cymru alderdi nazionalistan. Honek independentzia etzidamura-ko atzeratuta baldin bazeukan bere idatzietan, fite kendu behar izan dizkie hautsak bere estrategiei.

Plaid Cymruko lehendakari Leanne Woodek parte hartu du Eskozian baiezkoaren aldeko kanpaina. Kazetariari aitortu die harrituta itzuli dela bidaiatik. Alde bate-rik, hunkituta han aurkitu duen eztabaida mailarekin. Mendebalde osoan herritarrek ihes egin diote-anean politikari, Eskozian erreferen- dumaz informatutako eta iritzi eman nahi zuten herritarrak aurkitu

The Telegraph and Argus egunkariaren argazkian orgatxoan jarririk dagoen andrea- ren alde banatan Nicola Sturgeon Eskoziako lehen ministro ordea (gorriz) eta Leanne Wood Plaid Cymru Galesko alderdiko buru- zagia (urdinez) Eskozian baiezkoaren aldeko agerraldi batean. Woodek esana du harrituta geratu zela Eskoziako jendartearen aurkitu zuen ezagutza eta eztabaida mailarekin: “Sekula ez nuen horrelakorik ikusi. Kanpai- nan jendearekin hizketan aipatzen zen parte hartzeak %80a gaindituko zuela eta hori oso kitzikagarria da. Zeren eta Erresuma Batuko beste leku guztietan jendea aldentzen ari da politikatik. Aldiz, Adrianoren Hesiaz [Erroma- tarrek Eskoziako piktoen erasoak eragozteko eraiki zutena] haratago jendea benetan kon- prometituta dago eta pentsaketan ari dira zer nolako etorkizuna nahi duten”. Irudi txi- kian Galesetik Eskoziako baietza sustatzeko zabalduetako propagandaren ale bat.

dituela, taxizaleak bezala ostatueta- ko zerbitzariak.

Baina Eskoziako eztabaidaren osagaiekin ere zoratzen etxeratu da Wood. Alegia, hautua erabakitze- ko garaian herritarrek ez zerabiltzate- la independentziarekin zein moneta eduki beharko zuten edo Europar Batasunak zer leku egingo dion bezalako kontuak hainbeste, eta bai etxebizitzaren zergak, zerbitzu sozia- lak eta abar.

“*Radical Independence* kanpainare- kin parte hartu nuen mitin batean portuko langileak mintzo ziren lan- gileen eskubideez eta soldata duinez eta enpleguaz. Ohartuko zara West- minsterreko parlamentuan aspal- dian ez dela horrelakorik aipatzen”. Leanne Woodek bere burua beti aurkeztu du sozialista eta errepubli- kano. 2004an Galeseko legebiltza- rretan Elizabeth II erreginaz ari zela “Mrs. Windsor” deitzeagatik salatutako kanpora bidali zuten.

641 gaztelurekin morroi

Bi herrialdeen arteko kutsatzeaz *New York Times*entzako galdezka (“*As Scots Weigh Independence, Wales Takes Note*”) ibili den Katrin Benn- hold kazetariari Gerald Holtham ekonomialari galestarrak zehaztu dio alde nagusia: “Gure ekonomian laurden bateko zuloa egiten dugu”. Hau da, Galeseko gobernuak

30.000 milioi libra gastatzen ditu urtean eta 17.000 baino gehiago jasotzen ez zergatan. Urruntxo dabiltzala Eskozian independentistek harrotasunez haizatu duten argudiotik: Europak daukan petrolioaren %60 gure eremuan dago.

Egia esan, Gales bai zegoen XX. mende hasieran antzeko argudioa erabiltzeko moduan, Britainia Handia hain boteretsu egiten zuen siderurgia hein batean hemengo ikatzak berotzen zuelako. Duela justu mende bat, 1913an, eduki zuen ikazkintzak bere urte oparoena: 5 milioi tona atera zizkioten lurrari 233.000 meatzari galestarrek. 233.000 enplegu asko lirerateke gaur ere: hiru milioi biztanle dauzka Galesek. Baina heldu zen 1929ko

krisi handia eta gainbehera hasi. 1980ko hamarkadan Thatcherrek errematea emateko.

Horregatik dio Peter Florence, Galesko *Hay* literatur jardunaldien arduradunak: “Ehun urte beranduegi heldu gara. Eskoziarra banintz baiezko botoa emango nuen, baina hemen argi eta garbi ezin dugu independente izatea ordaindu”. Aldiz, kazetariari Mr. Price izeneko enpresa-gizon nazionalista batek esan dio: “Justu alderantziz da, Gales pobrea da independentea ez delako. Baina ez zaigu horretarako eguna iritsi oraindik. Galesek lehenbizi ikasi behar du nazio izaten”.

Konkistatutako herrialdea da Gales, armada ingelesak 1282an

menderatu zuen. Eskoziak, berriz, beti aldarrikatu dezake bere parlamentuak duela hiru mende bozkatu zuela, behartuta izanik ere, Ingalaterrarekin elkartzea. Honen alderantziz, Galesek duela zazpi mende eta erdi galdu zituen lege propioak, eskola, eliza eta Ingalaterragandik berezi lezakeen oro. *Union Jack* bandera famatuak Eskoziaren koloreak baditu, Galesen dragoiaren usainik ere ez.

“Ingelesen lehenbiziko kolonia geu gara”, diote abertzaleek. Kolonietan gertatzen den moduan, azpiegiturak hemen ere metropoliari begira antolatuta daude, autopista, tren eta errepide nagusiek Galeseko eskualde bakoitza Ingalaterrari lotzen diote mendebaldetik ekialdera zeharkatuz, ez daude iparretik hegora antolatuta.

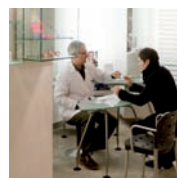
Galeseko gazteluek liluratzen dituzte turistak. Menpekotasunaren lekuko dira, hain zuzen, Cardiffeko unibertsitatean irakasten duen Richard Wyn Jonesen hitzetan: “641 gaztelu dauzka Galesek, Europan okupazio militar gogorrena jasan duen nazioa izango gara. Orain gure burmuinak askatzeko bidea egin beharra daukagu. Behar bada mende honetan, edo gure belaunaldian, independente izango gara. Prest egon behar dugu”.

Menderakuntzak erabatekoa zirudien: 1979an erreferendumean galestarrek ezetz esan zioten autonomiari. Eskoziarrek eskuratutakoa, 1997an, Galesek ere baietz esan zuen. Orain berriro mugiaraziko ote du Eskoziako lokomotorrak? ■

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
 info@zinkunegioptika.com
 www.zinkunegioptika.com

Zerbitzua
 Kalitatea
 Garantia

